

Sindelig overfor Husmændene. Man er hver Gang fra vor Side gaaet videre paa dette Lovgivningsomraade. Men naar man har lovgivet i femaarige Perioder, var det naturligvis af Hensyn til, at da vi begyndte paa det, var det et ret ukendt Felt, og man vidste ikke, hvor langt det vilde føre, navnlig ikke i økonomisk Henseende.

Det viste sig altsaa, at den 5aarige Periode, som den højtærede Minister nævnede, førte til det Resultat, at der ikke var tilstrækkelig Brug for Pengene. I den næste 5aarige Periode lempede man saa Betingelserne, og da gik Beløbet med. Vi ere nu komne over i den tredje 5aarige Periode, hvor Betingelserne yderligere ere blevne lempede, Laanesummen er bleven større og Adgangen lettere. Det viser sig nu, at i det første Aar af denne Periode er Begæret blevet betydeligt større, end det plejer at være. Nu vil den højtærede Minister og de Herrer, som holde paa, at dette er et rent ekstraordinært Tilfælde, hævde, at det kun er 1 Million, som man skal give een Gang for alle for i Aar. Jeg udtalte før, og det maa jeg gentage, at min Overbevisning er, at man med denne Lov er kommen noget længere ud, end man rimeligvis havde tænkt sig, saa langt ud formodentlig, at de Midler, der ere stillede til Raadighed, i Fremtiden ville være utilstrækkelige. Dermed bortfalder hele Talen om den ekstraordinære Bevilling af 1 Million, og det vil gaa over til at blive, som jeg sagde før, en permanent Bevilling. Nu skal jeg ikke komme ind paa at udtale mig om, hvorvidt det vil være ønskeligt at gaa til noget saadant. Jeg mener kun, at man maa følge samme Princip her som i de andre 5aarige Perioder: lade Perioden gaa til Ende og saa tage hele Spørgsmaalet op til Overvejelse og Drøftelse. Jeg tør ikke modse, at man skal gaa videre ad denne Vej, det er meget rimeligt, det ønsker jeg ikke at udtale mig om paa dette Tidspunkt, men jeg ønsker bestemt at hævde, at det ikke vil være rigtigt allerede i det første Aar af den nye Periode at give sin Tilslutning til en saadan Bevilling, idet man derved simpelt hen vil komme ind paa at erkende, at det efter den Form, som Loven har faaet sidste Gang, og det Omfang, som Ansøgningerne derved have faaet, vil være rigtigt at fortsætte ad denne Vej, og det er en Stilling, man ikke fra vor Side ønsker forud at indtage.

Det forekommer mig, at det afgørende Spørgsmaal i dette er, om denne Lov nu

vil ramme det, som den har tilsigtet, nemlig at sikre Landarbejderne en billig og let Adgang til at komme i Besiddelse af Jord. Jeg er ikke sikker paa, om man ikke i den Form, som Loven sidste Gang har faaet, er kommen noget udenfor denne Klasse. Jeg tør ikke udtale noget bestemt derom, men jeg har en Anelse om, at man er kommen noget udenfor dette og er kommen ind paa ved Statens Hjælp at bidrage til, at ogsaa andre end den egentlige Landarbejderstand nyde godt af Loven, og hvis dette er rigtigt, er det, som jeg sagde før, noget, man kan overveje, om det er en Vej, man skal gaa, men jeg ønsker ikke at tage Stilling til det ved ekstraordinært i Aar at bevilge 1 Mill. Kr., en Stilling, som, hvis man tog den, absolut vilde medføre, at man næste Aar kom til at bevilge rimeligvis 1½ Mill. Kr., og det tredje Aar 2 Mill. Kr. Det vilde efter min Overbevisning blive Resultatet af denne Vedtagelse, og det er det, som vi fra vor Side mene vi bør modsætte os, idet hele dette Spørgsmaal, ligesom det har været Tilfældet før, ved Slutningen af 5Aars Perioden maa tages op til samlet Overvejelse.

Landbrugsministeren (Poul Christensen). Jeg ønsker at gøre et Par Bemærkninger til det ærede Medlem fra Svendborg (Wenzel Neergaard) og til den ærede Ordfører. Det ærede Medlem fra Svendborg bemærkede ganske rigtigt, at der i den første femaarige Periode var forholdsvis ringe Efterspørgsel efter disse Laan, og at man stedse siden da var gaaet højere. Dette har selvfølgelig sin Forklaring i, at den Gang Loven udkom i 1899, havde Landarbejderne ikke tænkt sig den Mulighed paa saa billig Maade at kunne sætte Foden under eget Bord, havde ikke haft Lejlighed til at spare de fornødne Midler op. Men efter at Loven har virket i en Dek Aar, har den efter min Mening medført, at Landarbejderstanden er bleven mere sparsommelig end før og i stedse stærkere Grad er bleven i Stand til at lægge de Beløb til Side, som kræves for at komme ind under Loven. Dette forekommer mig at være et meget stort Gode, og jeg tror, vi ikke paa nogen Maade skulle søge at hemme, men tværtimod søge at fremme denne Sparsommelighed og bidrage til, at saa mange af disse Mennesker som muligt kunne skabe sig deres eget selvstændige Hjem.

Det ærede Medlem fra Svendborg kunde ikke godkende den Betragtning, jeg